

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Pensioen hoeft geen oorlog tussen generaties te worden

van Praag, B.M.S.

Publication date

2011

Document Version

Final published version

Published in

NRC Handelsblad

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Praag, B. M. S. (2011). Pensioen hoeft geen oorlog tussen generaties te worden. *NRC Handelsblad*, 16.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

We kunnen van Sweder denken wat we willen, hij heeft wel het talent om uitdagende maar ook irritante stukken te schrijven. In zijn laatste stuk van 17 juni suggereert hij zelfs niet meer of minder dan een samenzwering van de vijftigplussers om jongeren op listige wijze van hun pensioengeld te ontdoen. Dit is echt een vorm van ophitsing, waarbij generaties tegen elkaar worden opgezet. Wat mij echter nog meer steekt is dat in dit stuk de ware oorzaak van de huidige problemen niet genoemd wordt en ook op geen enkele manier wordt aangeduid hoe we na de wenselijke verwerping van het laatste principe-Pensioenakkoord dan wel verder moeten.

Het huidige systeem van de aanvullende pensioenen berust op het spaarsysteem. Elk jaarcohort spaart zijn eigen pensioen bij elkaar. Het pensioen bestaat dus uit spaargelden en de in de jaren verkregen rendementen op dat spaargeld. In begin jaren '80 was die pensioenpremie bijv. bij het ABP 24 %. Daarna zijn die premies enorm gedaald tot ca. 8 % en bij sommige pensioenfondsen was er een aantal jaren zelfs een premie van 0 % of nog gekker, terugsluizen van gelden naar moederbedrijven. Pas sinds ca. 2004 zijn de noodklokken geluid en worden de premies weer verhoogd. Het resultaat is echter dat de pensioenfondsen veel te lage reserves hebben opgebouwd. De gemiddelde dekkingsgraad is dan ook van eind jaren '80 van ca. 180% afgenomen tot ca. 110% nu. Dat is veel te weinig om een nominaal pensioen, laat staan een geïndexeerd pensioen te kunnen garanderen. Of anders gezegd, de reserves zijn niet toereikend voor een pensioen van ca. 70 % middelloon, maar we moeten dan eerder denken aan 50 %. Wanneer we dat niet willen erkennen en doorgaan met het uitkeren van 70 % aan de nu gepensioneerden, dan zal dat vaak slechts kunnen door een greep toe doen in de spaarpotjes van de jongeren.

De oplossingsrichtingen binnen het huidige systeem lijken dus duidelijk. De pensioenaanspraken van alle deelnemers, ook van de gepensioneerden, dienen te worden verlaagd tot het punt waar de reserves geloofwaardig zijn. Ofwel, men dient de reserves aan te vullen zodat ze weer overeenstemmen met de ambitie van 70 % middelloon, geïndexeerd. Dat aanvullen is natuurlijk ook een pijnlijke operatie. Het betekent in de eerste plaats het zoveel mogelijk opeisen van achterstallige in de jaren '90 achterwege gebleven bijdragen aan pensioenfondsen via herstelplannen. In de tweede plaats zullen de premies aanmerkelijk moeten worden verhoogd naar minstens 25 % van de pensioengrondslag. De nu genoemde niveaus van een naar boven gemaximeerde premie

van 20 % zijn ten enenmale onvoldoende om een fatsoenlijk pensioensysteem in stand te houden. We zullen gewoon door de zure appel moeten heenbijten. Terzijde zij opgemerkt dat bijv. De Nederlandsche Bank voor haar eigen personeel een pensioen premie van meer dan 30 % hanteert. Soortgelijke percentages vindt men bij Shell en vele andere bedrijven. Wanneer wij na 40 jaar werken nog ca .20 jaar van ons pensioen willen genieten zijn dergelijke percentages eenvoudig realistisch. In de praktijk zal het wel een mengsel zijn van verlaging van de 70 % en verhoging van de premies, wat uitkomst zal moeten bieden. Overigens is het dreigement van werkgevers dat wij ons dan uit de internationale markt prijzen maar zeer ten dele geloofwaardig. Frankrijk, België, Duitsland, Spanje, China, enz. zitten immers met dezelfde problematiek en ook daar zullen de pensioenkosten moeten stijgen.

Tenslotte, en daarin ben ik het volledig met Sweder eens, het nu door Wientjes en Jongerius bepleite DC-systeem komt neer op een casino pensioen op een veel te lage premie-basis. Wanneer we dan ook nog uitgaan van 70 % wringt het ook nog steeds tussen de generaties. Het principe-akkoord betekent het opblazen van het Nederlandse arbeidsklimaat. Bovendien is er in zo'n systeem nog wel grond voor een verplichte pensioenpremie betaling, maar niet meer voor deelname aan een bepaald pensioenfonds. Die pensioenfonds hebben in de Wientjes /Jongerius opzet immers geen enkele incentive om een zo goed mogelijk pensioen af te leveren. Er is in die opzet geen enkele concurrentie tussen pensioenfonds. We moeten dan kunnen winkelen tussen pensioenuitvoerders. Dan lijkt het systeem van de WA-verzekering voor automobilisten in ieder geval produktiever. Je bent verplicht je te verzekeren maar je mag stemmen met de voeten bij welke verzekeringsmaatschappij je je WA-risico wil verzekeren.

Prof.dr. Bernard M.S.van Praag is emeritus Universiteitshoogleraar Economische Wetenschappen aan de Univerisiteit van Amsterdam.